

ÖTE 2019.

Publikálta: Hollósi Tibor (2019.03.07 05:59:14)

Önkéntes tűzoltó egyesületek - továbbfejlesztési lehetőségek. Dobson Tibor tû. ddtbk., az MTSZ elnökének elgondolását tesszük közzé, mely a tűzvédelem fejlesztésére, és az önkéntesek rendszerbe történő aktívabb bevonására irányul.

ÖTE 2019.

Önkéntes tűzoltó egyesületek - továbbfejlesztési lehetőségek.

Dobson Tibor tû. ddtbk., az MTSZ elnökének elgondolását tesszük közzé, mely a tűzvédelem fejlesztésére, és az önkéntesek rendszerbe történő aktívabb bevonására irányul.

Az ország mentő tűzvédelmi helyzete, az MTSZ tagszervezeteinek nagyobb bevonásával, tovább javítható. Ebben, valamint az önkéntes tűzoltóságok támogatásában nagy előrelépés történt az elmúlt években. A jelenleg közreműködőként elismert 650 önkéntes tűzoltó egyesület többségének rendszerbe illesztésével a jelenlegi vonulási idők jelentősen csökkenthetők.

Fő cél: a lakosság védelmének javítása

A tűz a keletkezését követő 10-15 percben kontrollálható hatékonyan. Ebből következően a 20-25 perc utáni kiérkezés esetén az élet és értékmentés lehetősége jelentősen lecsökken vagy már nem megoldható. Ezért 15 perces bevetési idővel számolunk a hatékony beavatkozáshoz, s ez igaz pl. a közlekedési balesetekre is azzal, hogy a sérültek kimentése, az életfunkciók fenntartásához szükséges beavatkozás megkezdődhessen.

Ennek ismeretében a tűzoltóságok kiérkezési idejének csökkentésére az elmúlt évtizedekben jelentős erőfeszítések történtek. Megalakultak az önkormányzati tűzoltóságok és a katasztrófavédelmi őrsök, valamint a beavatkozó önkéntes tűzoltóságok. Ma országosan 105 hivatásos tűzoltó-parancsnokság, 42 katasztrófavédelmi őrs és 60 önkormányzati tűzoltóság, 700 önkéntes tűzoltó egyesület valamint 67 létesítményi tűzoltóság működik.

A beavatkozások szempontjából az országban a közel 700 önkéntes tűzoltó egyesületből 50 olyan önkéntes tűzoltó egyesület van, amelyik riasztást kapva vállalta az önálló beavatkozással járó kötelezettségeket és feladatokat. Mindez azt eredményezi, hogy 1.1 millió lakost érintően gyorsabb a kiérkezés, közben még jelentős területekre hosszú idő után ér csak ki az elsőként beavatkozó tűzoltó egység.

A kívánatosnak tartott 15 perces kiérkezési időt, megítélésem szerint, az önkéntes tűzoltó egyesületek intenzívebb bevonásával érhetjük el egyre nagyobb területeken.

A hatékony segítség alapvetően két dologtól függ a gyorsaságtól és az ütközésségtől. A tűz keletkezés és a hatékony intézkedések megtétele

között eltelt időtényezőnek a lehető legrövidebbnek kell lennie. Az ütőképesség a bevetési érték (létszám, felszerelés, kiképzés, motiváció) amelyet az elsőnek beavatkozó tűzoltóegység testesít meg.

Az első beavatkozó egység feladata az életmentés végrehajtása, az állatok, anyagi javak, környezet védelme, valamint a kár kiterjedésének megakadályozása.

A 10-15 perces bevetési idő lehetővé teszi, hogy tűz esetén a mentendő személyt a CO vagy bármilyen toxikus mérgezés előtt kimenekítsék a kezdeti tűz a flash-over előtt hatékonyan el legyen oltva, a teljesen kifejlett tüzet – a később érkező egységek támogatásával – jelentős károk nélkül el lehessen oltani.

15 percen belüli elérhetőség

A hivatásos és az önkormányzati tűzoltóságok országon belüli jelenlegi elhelyezkedése a 15 percen belüli elérhetőséget és a hatékony első beavatkozást nem mindenütt biztosítja.

Mindebből következik, hogy a területi lefedettség javítása csak új tűzoltóságok létesítésével oldható meg, ami a meglévő önkéntes tűzoltó egyesületek önkéntes tűzoltóságokká alakításával lehetne költséghatékony.

Ennek feltételei:

- A működés feltételeinek megteremtéséhez állami szerepvállalás.
- Az önkéntesen szolgálatot vállalók egyéni érdekeltiségének javítása.
- A tűzoltó egyesületek jogállásának újrafogalmazása, a működésüket gátló jogszabályok felülvizsgálata.
- A tűzoltó egyesületek pályázati rendszerénél a fejlesztési szempontok érvényesítése.
- Az önkéntes tűzoltóságok kategóriáinak újrafogalmazása.
- A jelenleg önkormányzati tűzoltóságként működők költségtakarékosabb működtetésének biztosítása jogszabály felülvizsgálattal.

Bevonásuk javításában nagy előrelépésnek tekinthető a beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesületi státusz létrehozása.

Az önkéntesek szerepe nélkülözhetetlen

Ezek alapján előre vetíthető, hogy az eddigi úton haladva a területi lefedettség javítását kell tovább erősíteni, annak érdekében, hogy a tűzoltóságok minél közelebb legyenek az események helyszíneihez, megelőzve ezzel a nagy károk kialakulásának lehetőségét.

A hivatásos egységek nagy távolságokra történő vonulásából eredő hazai sajátosság a tűzoltó gépjárművek magas futásteljesítménye, és az ezzel összefüggő gyors amortizáció.

A kiérkezési idők további csökkentésével ezen problémák részben megszűnnek, ugyanakkor nagyobb darabszámú, de a gyorsabb kiérkezés miatt, kisebb teljesítményű járművek beszerzése válhat indokolttá.

A 15 percen belüli kiérkezéssel, kevésbé fejlett technikai és személyi feltételekkel is az esetek több, mint 90%-a egy órán belül kezelhető.

A nagyobb, hosszantartó (pl. árvíz, belvíz, hóesés, kiterjedt vegetációs tüzek) vagy sorozatban bekövetkező (szélvihar, balesetek) káresemények felszámolása jelentős létszámgénnyel jár. Az előbbieket az önkéntesek ezen rendszerbe történő integrálásával hatékonyan megoldhatóak.

A ritkán előforduló káreseményeknél a beavatkozás esetenként speciális felszerelést és ismereteket igényel (pl. alpintechnika, búvár, mélyből, magasból mentés). Ezek fejlesztése nagyon költséges (felszerelés, kiképzés, fenntartás). Ezért itt is célszerű azokat a speciális egyesületeket igénybe venni, akik többnyire napi rutin feladataik során is végzik ezt a tevékenységet.

A riasztási csúcsidőszakok döntően az ún. vegetációtüzes időszakokra illetve egy-egy szélvihar, rendkívüli esőzés idejére esnek, ilyen esetekben a káresemények helyszínén döntően technikai és akut létszámgénnyel lép fel.

Tömeges vagy hosszantartó káresemények

Ezek kezelésére javaslom megfontolni a hivatásos tűzoltóságok mellett/együtt önkéntesek működtetését.

A rendszer előnyei:

- a csúcsidőszaki terheléseket rugalmasan felveszi,
- költségtakarékos megoldás,
- az önkormányzatok bázisán is létrehozható,
- kiképzett utánpótlási bázist biztosít a hivatásos tűzoltóságoknak.

A gyors, első segítséghez a helyi önkéntes erők rendszerbe integrálásával meg kell teremteni az első beavatkozók 15 percen belüli beavatkozásának feltételeit. Ennek érdekében fejleszteni és egységesíteni kell az önkéntes tűzoltó egyesületeket, amelyek a védett település (településcsoport) védelmi kihívásaihoz kategóriákba sorolva önkéntes tűzoltósággá alakítva, az önkormányzattal kötelezően együttműködve vesznek részt a védekezés egységes rendszerében. Ennek a fejlesztésnek ki kell terjednie a jogi, szervezeti feltételek újragondolásán túl a célszerű műszaki és technikai feltételek meghatározására is.

Ezzel döntően a második problémaként jelzett csúcsidőszaki létszámgénnyel is megoldódik, hisz a gyorsabb kiérkezés, a nagyobb területi széttagoltság és a nagyobb létszám egy területre koncentrálnak gyorsabb kárfelszámolást tesz lehetővé. (Pl. Szabolcsi szélvihar, árvizek)

A beavatkozások szerkezete is mutatja, hogy az önkéntesek fejlesztésével helyben, gyorsabb és olcsóbb tűzoltás és műszaki mentés lehetséges. Ehhez

””” kategóriás jogosítvánnyal vezethető járművek alkalmazására lenne szükség.

A javaslatok ütemezése

Egy ilyen léptékű fejlesztés megoldása hosszabb időt és több munkát igényel, ezért egy 10 éves fejlesztési időszakot javasolok. Ennek első felében a 15 perces vonulási területen túl lévő településeken a jelenleg működő önkéntes tűzoltó egyesületek technikai fejlesztése és önkéntes tűzoltósággá alakítása, illetve ahol még nincs, azok létrejöttének ösztönzése lehet az első lépések egyike.

- A jelenlegi önkéntes tűzoltó egyesületek önkéntes tűzoltóságokká alakítása, amelyben az adott önkormányzatok is kötelezettségekkel vesznek részt a működtetésükben.
- Első körben adott településre vagy településcsoportra, kidolgozandó terv összefogásuk ösztönzésére elsősorban azon helyekre célzottan, ahova a legközelebbi tűzoltóság 15-20 percen túl ér ki. (Pályázati feltételek, állami támogatások, egyéb juttatások, fejlesztések, stb.)
- Önkéntes tűzoltóság létrehozását vállaló, településre kidolgozandó terv külön is célzottan a működési területet is felvállaló településekre (állam által garantált tárgyi és személyi feltételek, az adott feladatokra alapuló célirányos pályázati rendszer biztosítása, a technikai feltételek fokozatos kiépítésének lehetőségei.)
- A járási központokban, jelentősebb vonzáskörzettel rendelkező településeken működő önkéntes tűzoltóságok támogatási rendszerére vonatkozóan az e területre irányuló, az állam által biztosítandó pályázatok és fejlesztések deklarálása.
- A jelenlegi tűzoltósági elnevezések (önkormányzati, egyesületi, beavatkozó) és a támogatások normatív és teljesítmény alapú egységesítésével a települések érdekeltségének javítása.

Veszélyeztetettség alapján

Az önkéntes tűzoltó egyesületek jelenlegi besorolása az egyesületek rendelkezésére álló felszerelésektől függ. Az elgondolás összeállításánál abból indultam ki, hogy az ország veszélyeztetettségét a településeinek veszélyeztetettsége adja. A települések veszélyeztetettsége mérhető, hasonlóan az egymás melletti településcsoportokkal. Egy településcsoport védelmére rendelt tűzoltóság szükséges kapacitása és egyben várható leterheltsége az adott települések veszélyeztettségének összességéből adódik. Ezért javaslatom szerint a település, településcsoport veszélyeztettségéhez kell a tűzoltóságokat és azok készenlétben tartandó létszámát és technikai felszereléseit meghatározva csoportokba sorolni. A külföldi tapasztalatok szerint erre 4-5 kategória elegendő.

Az objektív döntésekhez célszerű:

- a települések objektív alapokon nyugvó veszélyességi besorolása,
- az adott besoroláshoz szükséges védelmi szint meghatározása

(készletben tartandó erő-eszköz kapacitás),

- a védelemhez elvárt kiérkezési idő és első beavatkozó teljesítmény meghatározása.

Ebben a rendszerben valamennyi szaktevékenységet (tűzoltást és mentést) végző önkéntes tűzoltó egyesület, az önkormányzattal közösen működési kötelezettséggel bíró önkéntes tűzoltóságot tart fenn. A beavatkozáshoz szükséges jogokkal és kötelezettségekkel.

Technikai minimum feltételek

A technikai minimum feltételeket a védendő lakosság létszámához igazítva javasolom meghatározni:

- 3 ezer főig: 3500 kg megengedett legnagyobb össztömegű gépkocsi, 1+4 fővel, B kategóriás jogosítvánnyal vezethető.
- 3 - 5 ezer főig: 3500 - 7000 kg össztömegű gépkocsi, 1+4 fővel.
- 5 - 10 ezer főig: 6.000 - 10.000 kg össztömegű gépkocsi, 1+5 fővel.
- 10 - 20 ezer főig: Az előzőek szerint, kiegészítve a kockázatok alapján tervezhető beavatkozó eszközökkel.

Koordináció

Az 1996. évi XXXI. törvény óriási előrelépésként, lehetővé tette, hogy az önkéntes tűzoltó egyesületek a vállalt tevékenységi területükön önállóan is végezhetnek szaktevékenységet. Meghatározott káreseményeknél (szabadtéri tüzesetek, vízszivatások, fakidőlések, közvetlen életveszéllyel nem járó káresetek, stb.) a kapott riasztás után önállóan beavatkoznak. Ennek kiterjesztése az önkéntes tűzoltóságok széles körére, s egyben a hivatásos tűzoltóságok székhely településén önkéntes tűzoltóságok létrehozásának ösztönzése és ezek Magyar Tűzoltó Szövetségbe integrálása, annak köztisztviselési szerepének megteremtésével az állampolgárok életének és anyagi javainak védelmében új lehetőségeket és költséghatékony megoldásokat teremt.

Ezzel az önkéntes tűzoltóságok az állami irányításba integráltan, a Magyar Tűzoltó Szövetség tagjaként végzik tevékenységüket, amely szövetség köztisztviselési, a védelmi igazgatás és a katasztrófavédelem szerveivel együttműködve koordinálja tagjai tevékenységét a katasztrófákra történő felkészülés, a katasztrófák elleni védekezés és a helyreállítás, újjáépítés feladataiban. A Szövetség a központi katasztrófavédelmi szerv szakmai felügyelete mellett gondoskodik a nem hivatásos tűzoltó szervezetek koordinációjáról.

Ezen túl kapcsolatot tart a tűzoltó tevékenységet ellátó külföldi szervezetekkel és részt vesz a nemzetközi és európai tűzoltó szervezetek tevékenységében, továbbá képviselteti magát a Nemzetközi Tűzoltó Szövetségben (CTIF). Közreműködik a határon túli magyar lakta területek önkéntes tűzoltóságainak fejlesztésében, megerősítésében.

Dobson Tibor tû. dandártábornok
a Magyar Tûzoltó Szövetség elnöke

Forrás, további részletek: MTSZ

Szekszárd, 2019.03.06.

Hollósi Tibor titkár Tolna Megyei Tûzoltószövetség